

χωροφύλακας

χωροφύλακας, ο, πλ. **χωροφύλακες** κ. **χωροφυλάκοι**, ουσ. [<μτγν. χωροφύλαξ], ο χωροφύλακας. (Λαϊκό τραγούδι: μπάτσοι και **χωροφυλάκοι**, βρε, μας ξουρίσαν το μουστάκι)· (για τάβλι) το επιπλέον πούλι που βάζει ο παίχτης πάνω σε πιασμένο αντίπαλο πούλι ή πάνω σε δική του πόρτα για να μπορεί να χτυπήσει νέο πούλι του αντιπάλου του χωρίς να ξεπλακώσει: «ευτυχώς που είχα χωροφύλακα και τον έπιασα χωρίς να ξεπλακώσω». Συνών. *καβαλάρης* (2)·

- για να μη στείλεις το χωροφύλακα, έκφραση αστεϊσμού με την οποία επιστρέφουμε στην ημερομηνία που έχουμε συμφωνήσει ή και νωρίτερα από αυτή τα δανεικά χρήματα τα οποία έχουμε πάρει από κάποιον·

- δε θέλω χωροφύλακα ή δε θέλουμε χωροφύλακα, βλ. φρ. *χωροφύλακα σε βάλαμε(;)·*

- δε σε βάλαμε χωροφύλακα ή δε σε βάλανε χωροφύλακα, βλ. φρ. *χωροφύλακα σε βάλαμε(;)·*

- δε χρειαζόμαστε χωροφύλακα, ειρωνική έκφραση σε κάποιον που θέλουμε να απαλλαγούμε από τον αδικαιολόγητο έλεγχο του για το πώς κινούμαστε ή πράττουμε: «να μη σ' ενδιαφέρει τι θα κάνω, γιατί δε χρειαζόμαστε χωροφύλακα». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του·

- είναι και με το ληστή και με το χωροφύλακα, βλ. φρ. *είναι και με τον χωροφύλαξ και με τον αστυφύλαξ·*

- είναι και με τον χωροφύλαξ και με τον αστυφύλαξ, ειρωνική έκφραση σε άτομο που δεν εκφέρει καθαρά τη γνώμη του, που επιχειρεί μια μεσοβέζικη τοποθέτηση σε κάποιο θέμα ώστε να μην εκτεθεί ή και να ωφεληθεί: «για να μη χαλάσει το χατίρι κανενός, επειδή είναι φίλοι του είναι και με τον χωροφύλαξ και με τον αστυφύλαξ»·

- είναι και ολίγον χωροφύλαξ και ολίγον αστυφύλαξ, βλ. φρ. *είναι και με τον χωροφύλαξ και με τον αστυφύλαξ·*

- κάνω το χωροφύλακα, επιτηρώ κάποιον αυστηρά για να μην παρεκτραπεί ή για να δω αν τηρεί ορισμένους κανόνες: «θέλω να είσαι εντάξει εκεί που θα πας, γιατί δε θέλω σε σένα να κάνω το χωροφύλακα»·

- παπάς, γιατρός και χωροφύλακας καλύτερα να μην μπαίνουνε στο σπίτι, βλ. λ. [σπίτι](#)·

- τι φοβάσαι, μη στείλω το χωροφύλακα; έκφραση αστεϊσμού που απευθύνουμε στο άτομο που μας επιστρέφει στη συμφωνημένη ημερομηνία ή και νωρίτερα από αυτή τα χρήματα που του δανείσαμε·

- χωροφύλακα σε βάλαμε; ή χωροφύλακα σε βάλανε; λέγεται επιθετικά σε άτομο που σε μια διαφορά ή σε έναν διαπληκτισμό μας με κάποιον, παίρνει απρόσκλητος το μέρος του ενός ή του άλλου ή εκφέρει τη γνώμη του για το ποιος έχει δίκιο ή άδικο: «εγώ έχω την εντύπωση πως έχεις άδικο -Εσένα τι σ' ενδιαφέρει, χωροφύλακα σε βάλαμε;». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το εσύ γιατί χώνεσαι ή το εσύ τι χώνεσαι. Συνών. *δικηγόρο σε βάλαμε; ή δικηγόρο σε βάλανε; / καϊμακάμη σε βάλαμε; ή καϊμακάμη σε βάλανε; / κεχαγιά στ' αρχίδια μας (μου) σε βάλαμε; ή κεχαγιά στ' αρχίδια μας (μου) σε βάλανε; / κεχαγιά στο κεφάλι μας (μου) σε βάλαμε; ή κεχαγιά στο κεφάλι μας (μου) σε βάλανε; / κεχαγιά στον πούτσο μας (μου) σε βάλαμε; ή κεχαγιά στον πούτσο μας (μου) σε βάλανε; / ντερβέναγα σε βάλαμε; ή ντερβέναγα σε βάλανε;*